

w y s o k o ś c i ą   c i ś n i e n i a p .

Równanie /10/ daje nam, że ciśnienie na dnie

$$p_2 = p_a + \gamma h$$

albo po podzieleniu obydwóch stron przez γ otrzymamy:

$$\frac{p_2}{\gamma} = \frac{p_a}{\gamma} + h$$

Wówczas dalej postępujemy tak:

Od osi pionowej OO_1 odkładamy odcinek OB prostopadły do OO_1 i $= \frac{p_a}{\gamma}$ w skali wysokości /najlepiej w skali rysunku/. Na prostej O_1B odkładamy

$\frac{p_2}{\gamma} = \frac{p_a}{\gamma} + h$ w tej samej skali i otrzymujemy wykres OO_1B_1B .

Jeżeli chcemy znaleźć ciśnienie na głębokości z , prowadzimy prostą równoległą do OB w odległości z od niej. Odcinek $O'B'$ wskaże wysokość ciśnienia p_z . Chcąc znaleźć samą wartość p_z należy wartość odcinka $O'B'$, zmierzonego w skali wysokości, pomnożyć przez γ .

37. PARCIE CIECZY NA PŁASKIE POLE POZIOME.

Niech będzie naczynie z płaskim dnem poziomem, a poza tem o dowolnych kształtach. Na dnie poziomem niech będzie zadane pole określone F . Znaleźć p a r c i e   c i e c z y   na to pole, czyli inaczej całą siłę, z jaką ciecz na to pole działa, albo

prze.

Na wszystkie elementy pola mamy jednakowe ciśnienie hydrostatyczne, gdyż wszystkie elementy znajdują się na jednakowej głębokości h pod swobodną powierzchnią.

Ciśnienie na dno zatem

$$p = p_a + \gamma h,$$

więc na całe pole F działa parcie cieczy

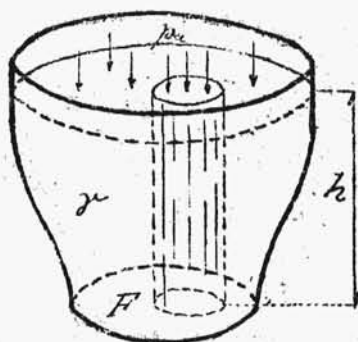
$$P = Fp = F(p_a + \gamma h)$$

albo

$$P = F \cdot p_a + F \cdot h \cdot \gamma. \dots \dots \dots /11/$$

Zatem powiemy:

Parcie cieczy na płaskie pole poziome jest równe parciu ciśnienia zewnętrznego na to pole, zwiększonemu o ciężar słupa cieczy, wystawionego na ciśnionem polu i sięgającego do powierzchni cieczy.

rys. 7.

Jeśli na dno naczyń, od spodu, działało ciśnienie p_d

wówczas parcie na dno byłoby:

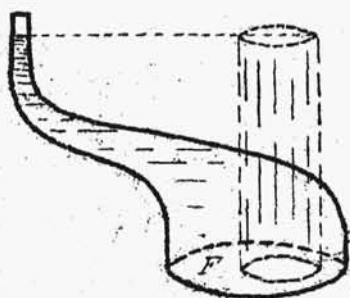
$$P = F \cdot (p_a - p_d) + F \cdot h \cdot \gamma \dots \dots \dots /12/.$$

W przypadku, kiedy $p_a = p_d$, wówczas:

$$P = F \cdot h \cdot \gamma \dots \dots \dots /13/.$$

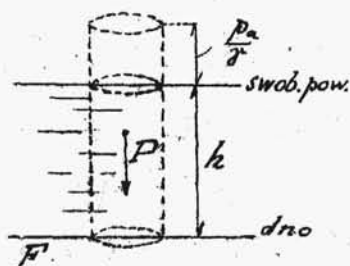
Czyli, że w tym razie parcie cieczy na płaskie pole poziome = ciężarowi słupa cieczy, wystawionego na ciśnionem polu i sięgającego do powierzchni cieczy /twierdzenie STEVIN'a/ /1548-1620/.

38. Kształt bocznych ścian naczynia, ani też objętość cieczy, zawartej w naczyniu, nie mają żadnego wpływu na wartość parcia. Naprz. w przypadku naczynia, jak obok, parcie cieczy na pole F' obliczymy, jak po-

rys.8.

przednio, z ciężaru słupa cieczy, opartego na polu F' i sięgającego powierzchni cieczy.

rys.9.

39. Pożyteczne jest przedstawić parcie, wywierane na płaskie dno poziome, a obliczone z wzoru /11/, /12/ lub /13/, przy pomocy wykresu:

Wzór /11/ daje:

$$P = F \cdot p_a + F \cdot h \cdot \gamma ;$$

możemy to napisać inaczej:

$$P = F \left(\frac{p_a}{\gamma} + h \right) \cdot \gamma$$

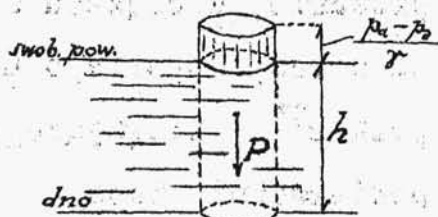
W tym przypadku otrzymujemy parcie jako ciężar słupa cieczy wysokości h , zwiększonej o $\frac{p_a}{\gamma}$ t.j. o wysokość ciśnienia zewnętrznego na swobodną powierzchnię cieczy.

Podobnie wzór /12/:

$$P = F(p_a - p_d) + F \cdot h \cdot \gamma$$

może być przekształcony na taki:

$$P = F \left(\frac{p_a - p_d}{\gamma} + h \right) \gamma$$

rys.10.

Wówczas otrzymujemy parcie jako ciężar słupa cieczy wysokości h , zwiększonej o wysokość różnicy ciśnień na swobodną powierzchnię i na dno od spodu.

40. Należy jeszcze wyznaczyć, gdzie przechodzi linia działania znalezionego parcia w różnych przypadkach.

Ponieważ wyżej wykreślone słupy cieczy dokładnie wyznaczają rozkład parcia na dno poziome, przeto powiemy, że linia działania parcia przejdzie pionowo przez środek ciężkości odpowiednio zbudowanego słupa;

ponieważ zaś tworząca tych słupów - wałców jest pionowa, zatem kierunek siły P przebiega podstawę - ciśnione pole płaskie - w jego środku ciężkości. Przez ten punkt przechodzi linja działania parcia P i dlatego nazywa się on środkiem ciśnienia.

41. PARCIE CIECZY NA PŁASKIE POLE POCHYLE.

Niech będzie naczynie ze ścianą płaską pochyloną do poziomu pod kątem α . Na ścianie tej niech będzie dane pewne pole F' . Mamy znaleźć parcie wody na to pole. Obierzmy osi współrzędnych x, y, z , tak samo, jak poprzednie.

Podzielmy pole F' na nieskończenie wąskie podłużne paski prostymi równoległymi do osi y . Ciśnienie we wszystkich punktach każdego z elementarnych pasków, wobec jego wąkości, będzie jednakowe; niech dla pewnego paska o polu dF' ciśnienie będzie p ; wówczas parcie elementarne na ten pasek = $p \cdot dF'$. Znajdźmy w ten sam sposób elementarne parcie dla wszystkich poszczególnych pasków, tworzących razem pole F' . Wszystkie parcia są prostopadłe do płaszczyzny pola, a więc są do siebie równoległe; możemy zatem mówić o sumie parć elementarnych, jako o parciu wypadkowem na zadane pole. Powiemy zatem, że cał-